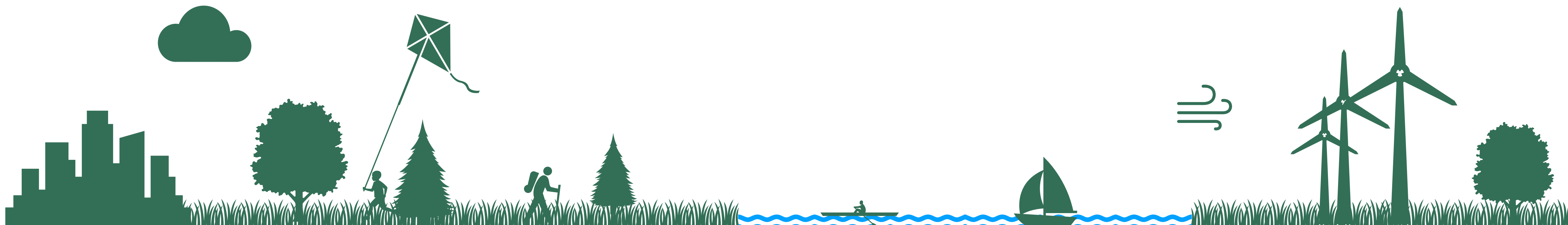

Verslag

**Omgevingsberaad 2
20 september 2021, Het Zonnehuis, Amsterdam.**

Terugblik en opvolging eerste Omgevingsberaad 5 juli 2021

Het eerste omgevingsberaad was op 5 juli 2021. Op de eerste avond is het gesprek over diverse thema's die betrekking hebben op het opwekken van windenergie opgestart. Het eerste omgevingsberaad stond vooral in het teken van kennis maken, vragen inventariseren en informatie delen. Er zijn door deelnemers op de avond veel vragen gesteld, die allemaal zijn vastgelegd. Ook was er gelegenheid om per mail aanvullende vragen te stellen. Er is een Vraag-en-Antwoord-document in 2 stappen opgesteld. De eerste stap was een fotoverslag van alle genoteerde vragen per thema. In de tweede stap zijn alle gestelde vragen per thema gecategoriseerd en zo volledig mogelijk beantwoordt door de coöperaties. Het Vraag-en-Antwoord-document is voorafgaand aan het tweede omgevingsberaad aan alle deelnemers gestuurd. Tot slot worden alle vragen en antwoorden verwerkt en opgemaakt in een openbaar en goed leesbaar die beschikbaar wordt gesteld via de website: <https://amsterdam-wind.nl/noorder-ij-plas/>

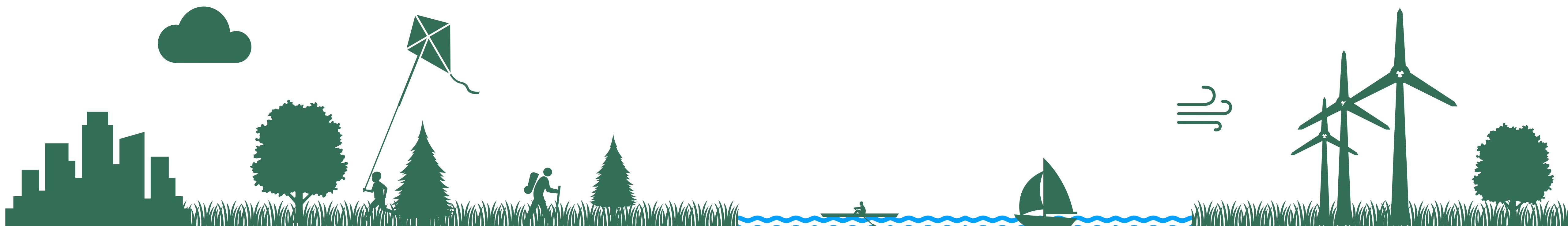
Op 5 juli, en in de weken daarna, is door een aantal van u gevraagd naar de gevolgen van de uitspraak van de RvS op 30 juni (Nevele arrest) waarin het Activiteitenbesluit buiten werking is gesteld. Wat betekent dat voor dit project en de stappen in het proces? Deze vraag hadden wij ook en die hebben wij aan de gemeente gesteld. De gemeente Amsterdam heeft dit op het tweede omgevingsberaad inhoudelijk toegelicht (Martijn ten Klooster), zie de laatste dia's van de presentatie/dit verslag.

Tweede omgevingsberaad 20 september 2021

Het tweede omgevingsberaad was er inhoudelijk vooral op gericht om met elkaar, deelnemers, experts en initiatiefnemers, te bespreken en bepalen welke onderwerpen onderdeel moeten zijn van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Het NRD is namelijk het vertrekpunt van de milieu-effect rapportage (MER) en beschrijft wat voor het MER allemaal onderzocht gaat worden.

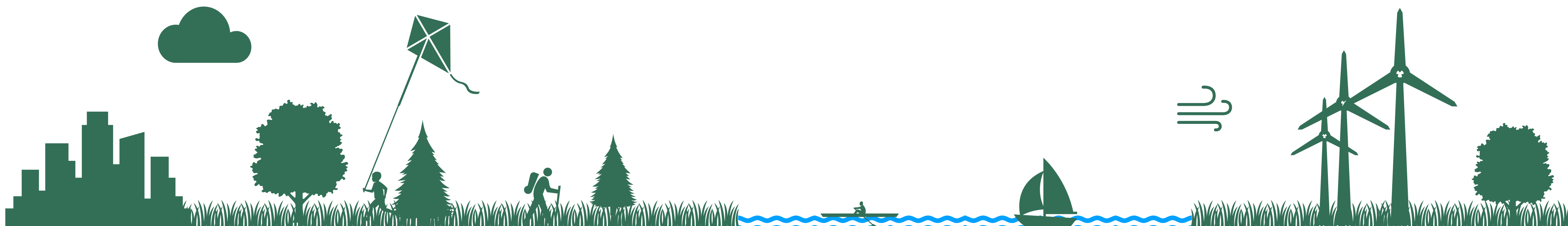
Daarnaast werd aan de tafel 'Financiële participatie', de omvang van de benodigde investering per windturbine, de financiering daarvan en de opbrengsten en kosten besproken. In het bijzonder over de verdeling van de opbrengsten in de vorm van een omgevingsfonds en/of een omwonendenregeling wanneer de windturbines daadwerkelijk stroom produceren.

Dit verslag van de avond bevat het programma, een korte beschrijving van het verloop van de avond en het gebruikte presentatie materiaal. Daarnaast wordt net als voor het eerste omgevingsberaad, ook van voor het tweede omgevingsberaad een Vraag-en-Antwoord-document gemaakt met daarin alle antwoorden op vragen die deelnemers tijdens het tweede omgevingsberaad of naderhand per mail hebben gesteld. Ook dit Vraag-en-Antwoord-document komt beschikbaar op de website.

Programma

18.45 - 19.00	Inloop
19.00 - 19.05	Welkom, doel en programma.
19.05 - 19.25	Terugblik Omgevingsberaad 1; waar staan we, waar gaan we naar toe?
19.25 - 19.30	Naar de tafels
19.30 - 20.15	Thematafels <i>Ruimte, Geluid/Slagschaduw, Financiële participatie</i> , ronde 1
20.15 - 21.00	Thematafel <i>Ruimte, Geluid/Slagschaduw, Financiële participatie</i> , ronde 2
21.00-21.45	Thematafel <i>Ruimte, Geluid/Slagschaduw, Financiële participatie</i> , ronde 3
21.45 - 22.00	Afronding

Hoe verliep de avond?

Na inloop met koffie en thee bleek dat net als in het eerste omgevingsberaad niet alle stoelen waren bezet. In totaal waren er 24 deelnemers op de avond aanwezig, 16 deelnemers zijn niet gekomen, een aantal heeft dat vooraf laten weten.

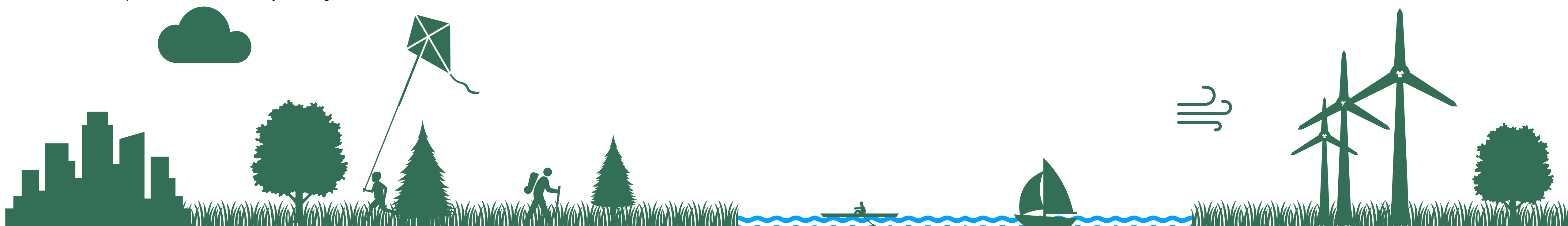
Gespreksleider Tom den Boer opent de avond, op verzoek van een van de deelnemers in de zaal stellen de vertegenwoordigers van de energiecoöperaties, de gemeente en de experts zich kort voor. Voor het plenaire deel stonden twee inhoudelijke onderwerpen op het programma; bespreken van het ruimtelijk, onderzoeks- en omgevingsproces en de consequenties van de uitspraak van de Raad van State in Delfzijl (Nevele arrest), dat de Nederlandse normen voor windturbines opnieuw onderzocht en vastgesteld moeten worden.

Voor het plenaire deel was een half uur ingeruimd om voldoende tijd aan de thematafels te hebben. Voor iedere ronde was ongeveer 45 minuten gepland zodat alle deelnemers voldoende gelegenheid hebben om eigen punten en vragen per thema in te brengen. Het plenaire deel nam echter meer tijd in beslag dan verwacht omdat enkele deelnemers een aantal extra punten plenair wilden adresseren. Deze punten hadden betrekking op lokale normstelling, hoe dit in zijn werk gaat en hoe zich dat verhoudt tot de Rijksnormen die nog opgesteld moeten worden. De vragen die door deelnemers in het plenaire deel zijn gesteld inclusief de antwoorden worden opgenomen in het Vraag-en-Antwoord document van het tweede omgevingsberaad.

Na de pauze om 20.00 uur zijn deelnemers in drie groepen aan de tafels in drie rondes verder per thema in gesprek gegaan. Hiervoor was dus helaas korter tijd dan aanvankelijk gepland. De gemeente was de hele avond als '4de tafel' beschikbaar voor extra informatie en vragen over de consequenties van de uitspraak van de Raad van State (Nevele arrest). De vragen en antwoorden die zijn besproken aan iedere thematafel worden meegenomen in het Vraag-en-Antwoord document van het tweede omgevingsberaad.

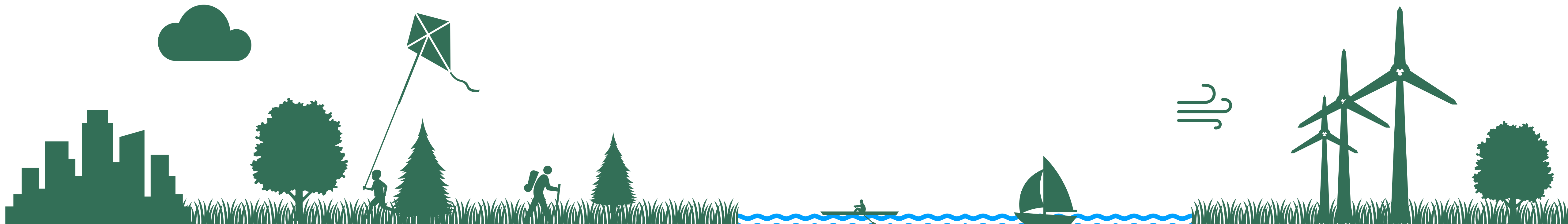
Aan de thematafels is intensief gesproken over alle facetten van windenergie en zijn opnieuw veel vragen gesteld. Deze vragen zullen wij weer bundelen en beantwoorden. Voor een aantal deelnemers is het lastig om mee te denken over opstellingsvarianten en alternatieven (Thematafel ruimte) of over de wijze waarop een deel van de opbrengsten kunnen worden aangewend voor de omgeving (Thematafel financiële participatie). Deze deelnemers geven aan vooral de nulvariant - er komen geen windturbines in het gebied - verder uit te willen werken en vinden het lastig om mee te denken over een plan waarbij er wel een aantal windturbines in het gebied komen omdat ze het er niet mee eens zijn. Op de avonden van de omgevingsberaden uiten zij vooral hun boosheid daarover.

Dit maakt een constructief gesprek over een plan voor windturbines ingewikkelder. Gespreksleiders moeten een stap terug doen in het gesprek over nut en noodzaak van windturbines in dit zoekgebied. Een aantal deelnemers is niet in staat zich aan de basis spelregels te houden zoals alleen praten wanneer je het woord krijgt, andere mensen uit laten praten en fatsoenlijk taalgebruik.

Proces omgevingsberaden/ **MER,**

Tineke de vries - Amsterdam Wind/NDSM Energie

Waar staan we nu, waar gaan we naar toe?

5 juli 2021

20 sept 2021

November 2021

Jan/Feb 2022

Omgevingsberaad 1

Omgevingsberaad 2

Omgevingsberaad 3

Omgevingsberaad 4

Vragen, wensen en eerste onderzoeksvragen

Antwoorden & Conceptvarianten

Wat onderzoeken we in het MER?
Welke effecten, welke varianten?

Resultaten onderzoeken bespreken

Onderbouwing voorkeurs-Alternatief/plan

V&A document

Notitie (Concept) NRD

Milieueffect Onderzoeken

Milieueffectrapport (MER)

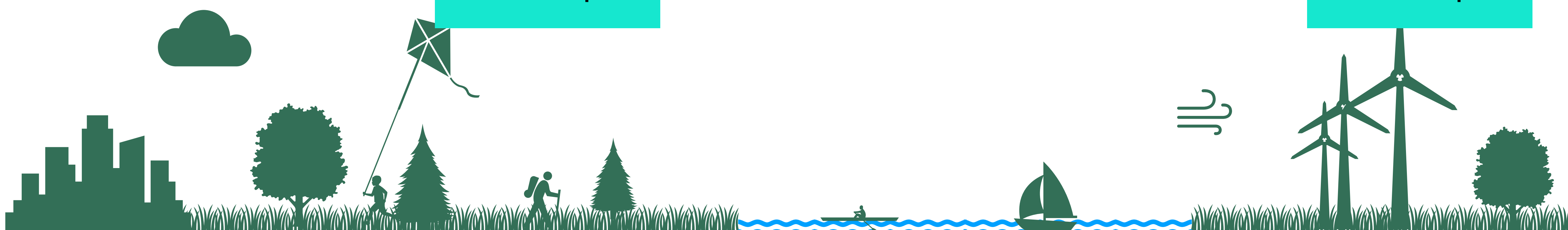
(ontwerp) vergunning

Okt 2021

Formele inspraak

±Juli 2022

Formele inspraak

Wat doen we met de input uit de omgevingsberaden?

De groene blokken in het plaatje geven de stappen weer waaraan wij de komende weken en maanden werken:

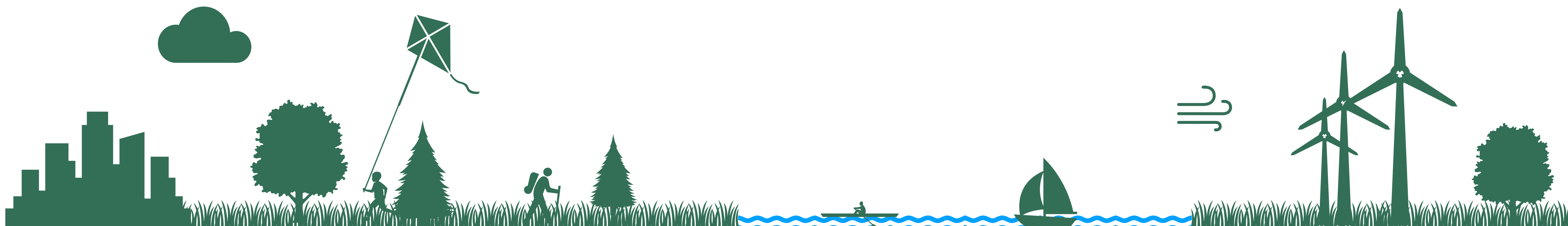
1. De Notitie Reikwijdte en Detail (NRD) - hierin wordt beschreven wat er in het MER wordt onderzocht
2. De MER onderzoeken geven inzicht in de effecten en gevolgen van windturbines in het gebied, dit wordt per variant onderzocht, ook de nulvariant wordt hierin meegenomen.
3. De resultaten van de onderzoeken komen in het Milieu-effectrapport (MER), op basis van de inzichten en data in het MER en sociaal maatschappelijke aspecten kunnen we keuzes maken en deze onderbouwen
4. De keuze voor de voorkeursvariant wordt uiteindelijk de basis voor de vergunningaanvraag.

Tijdens de omgevingsberaden vragen we per thema uw input zodat we de vragen en aandachtspunten zo goed mogelijk mee kunnen nemen. Op 5 juli zijn we hiermee gestart en hebben uw vragen, wensen en zorgen genoteerd en vastgelegd. De antwoorden daarop hebben we uitgewerkt in een Vraag-en-Antwoord document. De concept versie kreeg u in de mail toegestuurd op 15 september, mocht u daarin dingen missen of onjuistheden zien meld het ons dan dan kunnen we daar met u naar kijken. Een definitieve tekstuele versie van het Vraag-en-Antwoord document sturen wij u per mail toe, deze versie publiceren we ook voor een breder publiek.

In het tweede omgevingsberaad gaan we aan drie inhoudelijke tafels verder waar we op 5 juli gebleven zijn. In aanloop naar de concept NRD, kan aan de tafels input worden gegeven op aantallen, plekken en onderzoeksvragen die deelnemers graag onderzocht willen hebben. Dit wordt samen met vragen en opmerkingen van het eerste omgevingsberaad verwerkt in de concept NRD. De concept NRD wordt naar verwachting in oktober gepubliceerd en ter inzage gelegd door de gemeente. We houden u per mail op de hoogte van wanneer dat is gebeurd en waar u de NRD kunt vinden. Wanneer de concept NRD ter inzage ligt kunt u indien gewenst een reactie (zienswijze) insturen. Hiervoor heeft u 6 weken de tijd.

Wat gebeurt er daarna?

De onderzoeken naar de effecten van windturbines worden uitgevoerd. Wanneer de eerste resultaten bekend zijn, delen en bespreken we deze in het volgende omgevingsberaad. Op zijn vroegst begin volgend jaar (2022) kunnen we op basis van de onderzoeken t.b.v. MER en sociaal maatschappelijke aspecten komen tot een onderbouwde keuze voor een voorkeursvariant.

Hoe zien de stappen in de formele ruimtelijke procedure er uit?

1. *NRD (notitie reikwijdte en detailniveau)* - beschrijft *wat* er zal worden onderzocht en *hoe* het zal worden onderzocht
2. *MER (milieu-effectrapport)* - het onderzoek naar de milieu-effecten van verschillende opstellingen van windmolens in het projectgebied
3. *VVGB (verklaring van geen bedenkingen)* - College van B&W verzoekt de Gemeenteraad om een VVGB af te geven, voorafgaand aan publicatie van de ontwerp omgevingsvergunning.
4. *Vergunningen* - de aanvraag voor een specifieke opstelling met windturbines dit is onderbouwd door de MER (voorkeursalternatief).

NRD - procedure:

De initiatiefnemers stellen een concept NRD op. De gemeente publiceert de concept NRD. Bewoners en andere belanghebbenden zoals buurgemeenten kunnen een zienswijze indienen. De gemeente verwerkt deze in een antwoordnota. Er is geen besluit van de gemeenteraad nodig. De concept NRD wordt naar verwachting in oktober gepubliceerd en ter inzage gelegd door de gemeente.

MER - procedure;

De initiatiefnemers laten de MER opstellen door een onafhankelijk adviesbureau. De [commissie MER](#) geeft vervolgens een advies over de inhoud. De gemeente publiceert de MER en het toetsingsadvies van de commissie MER samen met de ontwerp-vergunning. Omwonenden en andere belanghebbenden kunnen zienswijzen indienen op de ontwerp-vergunning. Aan de hand van deze zienswijzen, inspraakreacties of het advies van de Commissie MER, kan het MER eventueel worden aangevuld en/of kan de omgevingsvergunning eventueel worden aangepast.

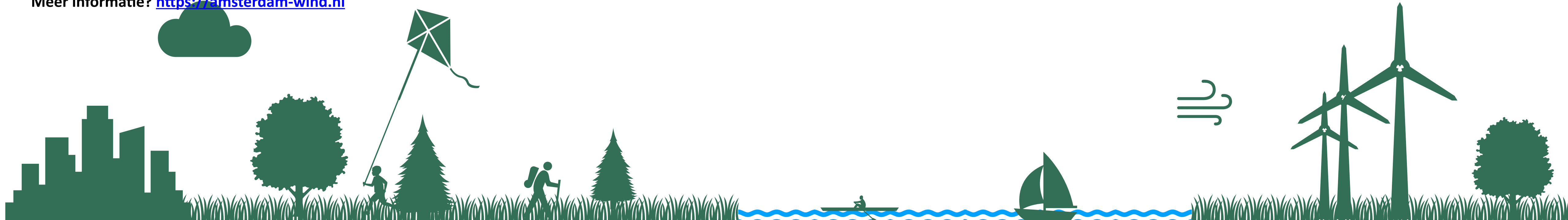
Vergunningen en VVGB - procedure:

De vergunning en het besluit afwijking van bestemmingsplan komen ter inzage. Bewoners en andere belanghebbenden kunnen hierop zienswijzen indienen en de gemeenteraad besluit. Een VVGB is een verklaring van geen bedenkingen, een tussenstap die voorafgaat aan de wijziging van een bestemmingsplan. Tijdens deze procedures kan de gemeente Amsterdam lokale normen voor windenergie vaststellen.

Wat zijn de mogelijkheden voor formele inspraak?

Bij de MER-procedure zijn twee formele inspraakmomenten: tijdens de terinzagelegging van de concept NRD en bij de terinzagelegging van het ontwerp besluit afwijking bestemmingsplan (of omgevingsplan na inwerkingtreding Omgevingswet) inclusief het bijbehorende MER en de ontwerp omgevingsvergunning. Iedereen kan zienswijzen indienen op het MER en de ontwerpvergunning. De termijn daarvoor is 6 weken na terinzagelegging. Aan de hand van deze zienswijzen, inspraakreacties of het advies van de Commissie voor de MER, kan het MER eventueel worden aangevuld en/of kan de omgevingsvergunning eventueel worden aangepast.

Meer informatie? <https://amsterdam-wind.nl>

Betekenis uitspraak 'Nevele'

Martijn ten Klooster, gemeente Amsterdam

Kern

- Uitspraak Europese Hof en Raad van State

- Geen uitspraak over de inhoud van de norm
- Uitspraak over de toestandkoming (procedure) van windturbinenormen
- Een plan-MER had onderdeel van de procedure moeten zijn
- Besluitvorming is mogelijk, maar projectspecifieke afweging toegestaan hinder op basis van actuele kennis en inzichten

---

- Impact nationaal

- Windturbinenormen niet meer toepasbaar voor nieuwe windparken (meer dan 1 of 2 windturbines)
- Besluitvorming vereist projectspecifieke afweging toegestaan hinder
- Rijk maakt plan-MER

- In Amsterdam

- Amsterdam verlangt voor elk project een MER: actuele kennis over de aard van effecten en projectspecifiek over de impact
- Amsterdam maakt projectspecifiek een afweging op basis van resultaten en legt normen vast

Kern uitspraak 'Nevele': procedurefout

- Nevele-arrest: uitspraak Europese Hof van Justitie 25 juni 2020 inzake een vergunning voor windturbines (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62019CJ0024&from=NL>)
- (Nederlandse) Raad van State uitspraak 30 juni 2021 inzake besluiten windpark in Delfzijl (<https://www.raadvanstate.nl/@125920/milieubeoordeling-voor-windturbinenormen/>)
- Europese Hof: was een plan-MER vereist voor Belgische milieunormen. Conclusie: ja, op grond van de Europese SMB-richtlijn (2001)
- Raad van State: toepassing uitleg Europese Hof op de Nederlandse milieunormen (Activiteitenbesluit en Activiteitenregeling (geluidsnormen, slagschaduwnorm, externe veiligheid en lichtschittering - 2011))
- Conclusie Raad van State:
‘Aan de hand van de uitleg die het Europese Hof hieraan geeft in het Nevele-arrest, is de Afdeling bestuursrechtspraak van oordeel dat het Europese arrest geen ruimte laat voor een andere conclusie dan dat voor de Nederlandse windturbinenormen een milieubeoordeling (red: een milieueffectrapport) had moeten worden gemaakt.’
- Minister van EZK (<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/06/kamerbrief-over-de-gevolgen-van-de-uitspraak-van-de-raad-van-state-over-de-milieubeoordeling-voor-windturbinenormen>):
‘Voor deze algemene regels had op grond van EU-recht een planmilieueffectrapport (planmer) moeten worden gemaakt. Voor één of twee losse windturbines blijven de algemene regels wel gelden. ‘

Samengevat:

- De uitspraak van de Raad van State gaat niet over de aard of hoogte van de normen
- Procedureel zijn activiteitenbesluit- en regeling niet correct tot stand gekomen en mogen daarom niet zonder meer worden toegepast
- Besluit en regeling zijn gebaseerd op onderzoek en afweging, zijn ter inzage gelegd voor zienswijzen, maar een plan-MER was geen onderdeel van de voorbereiding. Dat was wel vereist

Landelijke gevolgen uitspraak

- Raad van State:
  - Het gevolg van de uitspraak is dat overheden de windturbinenormen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling niet mogen gebruiken voor windturbineparken totdat een milieubeoordeling is gemaakt.
  - De uitspraak betekent niet dat er in de tussentijd geen nieuwe besluiten meer kunnen worden genomen over windturbineparken. De gemeenteraad is bij een bestemmingsplan niet verplicht om aan te sluiten bij de windturbinenormen uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling. Hij kan in een bestemmingsplan eigen normen stellen, als deze normen maar goed worden gemotiveerd voor het concrete bestemmingsplan.
- Minister van EZK:
  - Ook voor nieuw te vergunnen windturbineparken bestaat de mogelijkheid om in een bestemmingsplan of omgevingsvergunning zelf gekozen normen te hanteren.
  - het bevoegd gezag dat gaat over de wijziging van een bestemmingsplan of een omgevingsvergunning dienen zich bij hun onderbouwing te baseren op de beschikbare kennis omtrent de bescherming van omwonenden. De onderbouwing moet, conform de uitspraak van de rechter, actueel, deugdelijk, op zichzelf staand en op de aan de orde zijnde situatie toegesneden zijn. De kennisbasis die hieraan ten grondslag ligt, met name de beschikbare wetenschappelijke kennis, wordt continu aangevuld, bijvoorbeeld met het onderzoek naar de effecten van verschillende afstandsnormen, dat ik zal uitvragen naar aanleiding van de motie Erkens/Leijten (Kamerstuk 32 813, nr. 731).
- Het Rijk gaat daarnaast een plan-MER opstellen voor landelijke uniforme normen (doorlooptijd 1,5-2 jaar)

Samengevat: de normen uit besluit en regeling kunnen niet zonder meer als grens worden gehanteerd. Overheden kunnen vergunningen verlenen maar moeten een eigen afweging maken op basis van actuele inzichten en deze normen vastleggen in een vergunning en/of bestemmingsplan